

Apiterapi Kongresinden izlenimler

Dr. Ali Timuçin Atayoğlu

1971'de İstanbul'da doğdu. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesindeki mezuniyeti (1997) sonrası bütüncül tıp konularında araştırmalar yaptı. Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesinde aile hekimliği dalında ihtisas yaptı. Psikoterapi Enstitüsünde bütüncül psikoterapi eğitimi aldı. 2008 yılında gittiği Çin'de dünyanın önde gelen apiterapi uzmanı Prof. Fang Zhu ile apiterapi üzerine çalışmalarda bulundu. Akabinde ülkemizde Apiterapi Derneğinin ve ilk apiterapi merkezinin İstanbul Medipol Üniversitesi bünyesinde kurulmasında aktif rol oynadı. Sağlık Bakanlığı GETAT Dairesi Apiterapi Alt Komisyonu üyeliği, Bütüncül Tıp Derneği Başkanlığı, Apiterapi Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı, Psikoterapi Enstitüsü Derneği Genel Sekreterliği gibi görevlerde bulundu. 2018 yılında Uluslararası Apiterapi Federasyonu Başkanlığı görevini üstlenen Dr. Atayoğlu halen İstanbul Medipol Üniversitesi Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Ülkemiz, geçtiğimiz mayıs ayında, 90 ülkeden 3 binin üstünde ziyaretçi ile şimdiye kadar gerçekleşmiş en büyük apiterapi etkinliğine ev sahipliği yaptı. Apiterapi, bilindiği üzere arı ürünlerinin kullanıldığı bir 'geleneksel ve tamamlayıcı tıp' ya da yaygın kullanılan kısaltmasıyla söyleyecek olursak bir "GETAT" yöntemidir. Türkiye, dünyada en fazla bal üretilen ilk üç ülke arasında oluşuyla arıcılık alanında zaten önemli bir yerdedir. Bunun yanında, son birkaç yıl içinde Sağlık Bakanlığımızın apiterapiyi de kapsayacak şekilde yaptığı GETAT mevzuatı çalışmaları ile bu konu uluslararası arenada takdir uyandıran farklı bir boyut kazanmış oldu. 2018 yılında Uluslararası Apiterapi Federasyonu Başkanlığının ülkemize geçmesinin akabinde planlanan etkinliklerle 2020 yılının ülkemizde "apiterapi yılı" olması bekleniyordu. Ancak hem federasyon tarafından organize edilen ve ev sahipliğini bizim yapacağımız Uluslararası Apiterapi Kongresi hem Cumhurbaşkanlığımız himayesinde ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) teknik sponsorluğunda yapacağımız ve ana teması apiterapi olarak belirlenen Uluslararası Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Kongresi hem de Uluslararası Propolis Araştırma Grubu tarafından organize edilen ve bu sene ülkemizde yapılması planlanan Propolis Konferansı diğer tüm büyük etkinlikler gibi COVID-19 pandemisi nedeniyle ertelenmek zorunda kaldı. Konunun önde gelen paydaşlarıyla görüşmeler sonucunda, devam eden pandemi şartlarında apiterapi üzerine küresel

çapta bir uluslararası dijital etkinliğin yapılmasına karar verdik. Birleşmiş Milletler tarafından "Dünya Arı Günü" olarak tanınan 20 Mayıs'ta açılışı yapılmak üzere, merkezi Türkiye olan bir etkinlik, "Global Bee Medicine2 & WorldApiExpo3" adıyla ortaya çıktı. İstanbul Medipol Üniversitesi Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama ve Araştırma Merkezi (GETTAM) ev sahipliğinde, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Uluslararası Apiterapi Federasyonu, Latin Amerika Apiterapi Federasyonu, Uluslararası Propolis Araştırma Grubu, Türkiye Arıcılar Birliği, Apiterapi Derneği, Ekvador Apiterapi Derneği, Apiterapi ve Doğa Dergisi, Düzce Üniversitesi Arıcılık Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi ile Arıcılık Malzemeleri ve Arı Ürünleri Sanayicileri Derneğinin katkı ve destekleri ile Global Bee Medicine & WorldApiExpo etkinliklerinde, alanında faaliyet gösteren sektör mensupları ile bilim dünyasından akademisyenler bir araya gelerek apiterapi konusunda A'dan Z'ye meselelerin geniş bir yelpazede ele alındığı dopdolu bir kongre ve dijital fuar gerçekleştirildi. 'WorldApiExpo' adı altında Uluslararası Apiterapi ve Apikültür Fuarı ile eş zamanlı olarak Dünya Arı Günü etkinlikleri, Uluslararası Apiterapi Ortak Kongresi, Propolis Konferansı ve Türkiye Arıcılar Birliği Arıcılık Zirvesi olmak üzere 4 büyük etkinliği tek çatı altında toplayan 'Global Bee Medicine' bilimsel etkinlikleri yapıldı. Etkinlik boyunca 108 uluslararası panel düzenlendi ve online platformda devam eden oturumlarda 45.000 sayfa üzerinde görüntüleme oldu. Balparmak ana sponsorluğu

yanında, Arifoğlu ve B-Natural (İtalya) Altın, Apimaye Gümüş, Bee'O Propolis ve Bee&You inovasyon sponsorluklarında yapılan WorldApiExpo'ya Amerika'dan Avustralya'ya, Avrupa'dan Uzak Doğu'ya kadar dünyanın farklı bölgelerinden katılım gerçekleşti.

Kongre programının ilk günü Sağlık Bakanlığı, Bakan Yardımcımız Prof. Dr. Sabahattin Aydın ile Tarım ve Orman Bakanlığı, Bakan Yardımcımız Ayşe Ayşin Işıkgece'nin açılış konuşmalarının ardından ve Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen 20 Mayıs Dünya Arı günü kutlama etkinlikleri kapsamında "Arı Varsa Hayat Var" resim yarışması ödül töreni düzenlendi. Aynı gün düzenlenen ve ülkemizin ilk arıcılık profesörü olan ve bu sene aramızdan ayrılan Prof. Dr. Muhsin Doğaroğlu'nu anma programında, Hoca'nın sevenleri duygusal anlar yaşadı. Açılış gününün ardından 8 gün boyunca Türkçe, İngilizce ve İspanyolca sunumların devam ettiği program, dünyadaki saat farklılıkları da hesaba katılarak gece gündüz devam etmesi açısından da tam bir küresel etkinlik oldu. Dünyanın farklı ülkelerinden temsilcilerin, ülkelerindeki gelişmeleri de paylaştığı bölümde, özellikle arı zehri üzerine çalışmalarla Çin ve propolis üzerine çalışmalarla Brezilya'nın önde gidişi yanında, konunun turizm boyutu üzerine Slovenyalı konukların anlattıkları ilgiyle izlendi. Etkinlik süresince apiterapide etik ve mevzuat, apiterapi açısından arıcılık, apiterapi ürünlerinde biyo-farmakolojik özellikler, bal, polen,

arı ekmeği, propolis, apilarnil, arı zehri, arı sütü ve kovan havasının apiterapideki yeri, apiterapi ürünlerinde güvenlik ve kalite, apiterapide in-vivo çalışmalar, veterinerlikte apiterapi, apiterapi ve immünoloji, enfeksiyon hastalıkları ve COVID-19, kanser ve apiterapi, epigenetik ve apiterapi, beslenme ve apiterapi, klinik uygulamalarda apiterapi, apiterapide cilt sağlığı ve dermo-kozmetik, pediatri ve apiterapi, apiterapi ve ağız sağlığı, apiterapi uygulamalarında karşılaşılabilecek istenmeyen durumların önlenmesi ve tedavisi, api-turizm, arı ürünleri ve yeni dünya sisteminde dijital pazarlama stratejileri, bal arıları ve yaşamsal mücadele, bal arıları ve polinasyon, zirai mücadele, iklim değişikliği ve arıcılık, organik arıcılık gibi farklı konularda oturumlar gerçekleştirildi.

Etkinliğin son günü, modern apiterapinin yaşayan duayeni sayılan ve ülkemizdeki Apiterapi Derneğinin de onursal başkanı olan Prof. Fang Zhu (Çin) başta olmak üzere, dergiden kitaba, araştırma merkezinden apiturizm işletmesine, bilimsel projeden belgesele kadar çeşitli konularda apiterapiye katkı sağlamış olan yerli ve yabancı kişilere ödülleri takdim edildi. Aynı gün bir de apiterapi vizyon toplantısı yapıldı. Uluslararası Apiterapi Federasyonu Başkanının moderatörlüğünde yapılan toplantıya, Cumhurbaşkanlığı Danışmanı Nafie Çavuş da katıldı. Sağlık Bakanlığı Geleneksel Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp Uygulamaları Daire Başkanı, TİTCK Bitkisel ve Destek Ürünler Daire Başkanı, Tarım ve Orman Bakanlığı Kanatlılar ve Küçükkevciller Dairesi Başkanı, Gıda İşletmeleri ve Kodeks Daire Başkanlığı yetkilileri, Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı, Türkiye Bal Üreticileri Birliği Başkanı, Arıcılık Enstitüleri ve sektörün diğer önde gelen paydaşları da toplantıya katılanlar arasındaydı. Toplantıda; Türkiye’de apiterapi konusunda farkındalığın artırılması, apiterapiye uygun arıcılığın gelişmesiyle ilgili atılması gereken adımlar, apiterapinin gelişmesinin önündeki önemli sorunlar üzerinde duruldu.

Kongre süresince öne çıkan ve kabul gören görüşleri ve kongre akışını şu şekilde özetlemek mümkündür: Oturum başlıklarından da görüldüğü üzere kongrenin genel teması olarak apiterapinin pandemiye de kapsayacak şekilde özellikle koruyucu, önleyici ve sağlığı geliştirici yönü vurgulanmaktadır. Ancak bunda başarılı olabilmek için arı ürünlerinde

kalite standartlarının yakalanması gerektiği aşikârdır. Ürünlerin kaliteli olması ise arıların sağlıklı olmasına bağlıdır. Bu bağlamda organik ve ekolojik tarımın önemi gündeme gelmektedir. Üretimde sentetik-kimyasal uygulamaların azaltılması ve biyoteknik yöntemler ve organik bileşiklerin kullanılması önemlidir. Kullanılacak ürünler çevre dostu olmalıdır. Apiterapide kullanılacak ürünler için iyi arıcılık uygulamaları yanında, organik ve sözleşmeli üretim modelleri de üzerinde durulan konular arasındadır. Bu bağlamda, Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilisi Gülten Bulut moderatörlüğünde arıcılığa bakan yönüyle meselenin masaya yatırıldığı ve tartışıldığı oturumlar gerçekleştirildi. Ayrıca Türkiye Arıcılar Birliği Başkanı Ziya Şahin tarafından bir arıcılık zirvesi de düzenlenmiş oldu.

Kongre ile apiterapi konusunda tüm paydaşların entegrasyonunun önemi bir kez daha anlaşılmış oldu. İlerleyen dönemde, apiterapi konusunda Sağlık Bakanlığı yanında Tarım ve Orman Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının da içinde bulunabileceği ortak bir yol haritasına ihtiyaç vardır. Apiterapi ürünlerinin ruhsatlandırılması üzerine oluşturulacak yeni bir mevzuat, süreci hızlandırılabilir. Standardize edilmiş iyi üretim koşullarında, sağlıklı arı ve kaliteli arı ürünleri artırılmalıdır. Organik üretim ile ilgili koşullar geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Özellikle standardize arı zehri temini, apiterapi uygulamaları için önemli bir adım olacaktır. DSÖ 2014-2023 Geleneksel Tıp Stratejisine uygun olarak, Sağlık Bakanlığımız tarafından hazırlanan “Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Hakkında Yönetmelik”, bal, polen, propolis ve arı sütünün bağımsızlık sistemini destekleyici olarak kullanılabileceğine dikkat çekerken, arı zehrinin bir takım kas-iskelet sistemi

sorunlarında kullanılabileceği de yönetmelikte belirtilmiştir. Kongrede bahsi geçen ve yurtdışından klinisyenlerin de oldukça ilgisini çeken diğer bir yasal düzenleme olan “Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Klinik Çalışmaları Yönetmeliği” ile bu alanda klinik çalışma yapmanın önündeki temel engeller de kaldırılmıştır. Bu alanda eğitim imkanları genişletilip, Sağlık Bakanlığımızca yetkilendirilmiş sertifikalı hekim ve merkezlerin sayısını artırırken bir taraftan da bilimsel projeler teşvik edilmelidir. Kongrede sıklıkla bahsi geçen Manuka balı konusunda Yeni Zelanda’nın stratejik başarısı, dünyada çam balının %90’dan fazlasının ürettiği ülkemiz için iyi bir örnek olabilir. Konunun Sağlık Bakanlığı ayağında GETAT Dairesi ve TİTCK bünyesinde ciddi gelişmeler dikkat çekmektedir. Diğer taraftan Tarım Bakanlığımızda da Gıda İşletmeleri ve Kodeks Daire Başkanlığı ve Kanatlılar ve Küçük Evciller Daire Başkanlığı yoğun mesai sarf etmekte. Yazımızı, son söz niyetine bir dilek ile bitirelim: Acaba, dünyada arıcılık ve apiterapi konusunda çok önemli bir yerde olmamızı dikkate alarak Tarım ve Orman Bakanlığımız bünyesinde bir “Arıcılık Daire Başkanlığı”nın kurulması sizce de iyi olmaz mı? Hatta bir adım sonrasında, bakanlıklar arası bir “apiterapi koordinasyon birimi” kurulsa...

Kaynaklar

<https://api-terra.org/> (Erişim Tarihi: 09.09.2021)

<https://globalbeemedicine.org/> (Erişim Tarihi: 09.09.2021)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/03/20190309-2.htm> (Erişim Tarihi: 09.09.2021)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141027-3.htm> (Erişim Tarihi: 09.09.2021)

<https://www.who.int/publications/item/9789241506096> (Erişim Tarihi: 09.09.2021)

<https://worldapiexpo.com/> (Erişim Tarihi: 09.09.2021)